

Стратфор, 12.03.2011



### САЖЕТАК

Како је 11. марта у Бриселу показао састанак ЕУ-вођа (*прим. прев: мада Стратфор консеквентно говори о "Европи", уместо о ЕУ, игноришући чињеницу да све европске земље нису чланице ЕУ, у овом преводу се, поштујући чињенице, уместо о "Европи" консеквентно говори о ЕУ, јер ради се о њој*

), постоји изразити недостатак јединства међу чланицама ЕУ о томе како реаговати на ситуацију у Либији. Европљанима недостају јасне информације о стању на терену, а и интереси појединих чланица се разликују. Чак и Италија, која од свих осталих европских земаља има највише енергетских и финансијских интереса у Либији, оклева и покушава да се обезбеди за случај разних варијанти догађања и исхода.

### АНАЛИЗА

Вођи ЕУ су се на посебном самиту посвећеном кризи у Либији, састали 11. марта у Бриселу. Закључак састанка је био „да се оним чланицама [ЕУ] које су најдиректније уплетене у миграционе покрете“ понуди подршка - што је јасно указивање на страхове Италијана да ће – ако се нестабилност у Либији настави, миграциони талас ударити на италијанску обалу. Са састанка је такође послат позив либијском вођи Муамару Гадафију да „одмах сиђе са власти“, али ничим није поменуто званично признавање либијске опозиције, нити је дата подршка увођењу зоне забране летења. Уместо тога, вођи ЕУ су одабрали да сачекају исход самита Арапске лиге од 12. марта – пре но што би се одлучили на могућу војну интервенцију или признавања легитимности побуњеничке власти у Бенгазију.

## Нема јединственог става ЕУ према Либији

Пише: Стратфор  
недеља, 13 март 2011 12:10

Влада Француске је као легитимног представника народа Либије, 10. марта званично признала антигадафијевски Савет у источној Либији – а тај потез је изазвао приличну запањеност и нелагодност међу осталим чланицама ЕУ. У овом тренутку, међу њима се сматра да Француска и Велика Британија траже увођење зоне забране летова без широке подршке међу осталим чланицама ЕУ. Немачки министар спољних послова, Гвидо Вестервеле је 10. марта рекао да „став Француске није став Немачке“, а један неименовани званичник владе Немачке је казао да одлука Француске „није релевантна, што се тиче међународног закона“.



Недостатак јединства међу чланицама ЕУ о томе како реаговати на ситуацију у Либији, илуструје две ствари. Прво – Европљани немају довољно информација како би извукли логичне закључке о томе како се ствари одвијају на самом терену. То је оно што, више но ишта друго, спречава усклађену реакцију не само Европљана, него и целог света. Друго – интереси европских земаља у Либији су различити – са Француском и Великом Британијом које су под утицајем домаћих рачуница, док Италија подешава и прорачунава своје држање према Гадафијевој власти са циљем заштите својих великих улагања и имовине у Либији.

### ФРАНЦУСКА

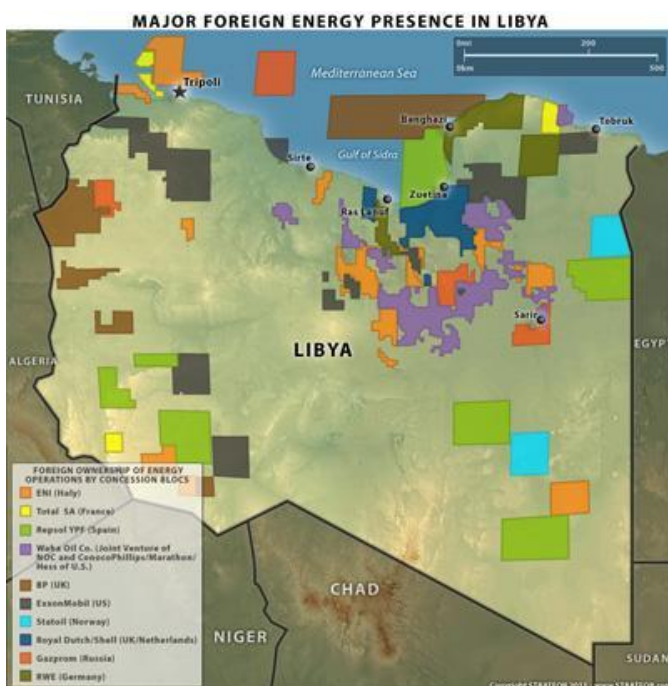
Француски председник Николас Саркози је 11. марта рекао да су он и британски премијер Дејвид Камерон спремни да силом наметну увођење зоне забране летења, па

## Нема јединственог става ЕУ према Либији

Пише: Стратфор  
недеља, 13 март 2011 12:10

чак и да подрже ваздушне ударе против либијских снага уколико Гадафијев режим употреби хемијско оружје или ваздушне ударе против свог народа. Саркози је додао и да ће учешће Француске бити „под условом да то УН желе, Арапска лига одобрава, и либијска опозиција буде сагласна“. Ова изјава је дошла после извештаја да је један неименовани члан франуског кабинета 10. марта изјавио „Француска подржава идеју циљаних ваздушних удара“ који би ради спречавања да бомбардује противнике или поново заузима територије неутралисали Гадафијево ваздухопловство. Та изјава о ваздушним ударима је уследила свега неколико сати по Саркозијевом признању опозиционог Националног прелазног савета у Бенгазију као легитимног представника народа Либије.

Логика акције Париза је двојака. Прво – Француска жели да она предводи реакцију ЕУ на кризу у Либији. Док се Берлин рве да за себе [на рачун Париза] задобије економску и политичку контролу над еурозоном – што је Саркози у недостатку икакве реалне алтернативе до сада ћутке прихватио – Француска сада жели да потврди своје вођство над ЕУ на пољу спољне политике. И унутрашња политика [Француске] игра извесну улогу - јер Саркози се суочава са изузетно неповољним резултатима испитивања јавног мњења, који су показали да је екстремно десни председнички кандидат Марина Ле Пен далеко испред њега (истина, каснија испитивања су ставила те резултате под сумњу). Према томе, он жели повратак на спољнополитички фронт, на коме је имао извесне успехе – а при томе је и себи повећао популарност. (На пример: током рата између Русије и Грузије, Саркози је без ичијег подстицаја одлетео у Русију како би између сукобљених страна закључио мир [ [conclude a peace treaty](#) ]). А, француски председнички избори 2012. године су свега годину дана од сада, па је кампања већ озбиљно започела.



Француска – и Саркози лично - такође покушавају да се дистанцирају од својих првих реакција на арапске устанке у северној Африци. Бивши Саркозијев министар спољних послова, Мишела Алио-Мари, испрва је понудила помоћ француских снага безбедности Тунису, са циљем гушења побуне, а то је било свега три дана пре бегства председника Туниса Зина Ел Абидина Алија из земље. Уз то, касније је откривено и да је после Божића била на одмору у Тунису, користећи приватни млазњак једног бизнисмена блиског претходном режиму, као и да су њени родитељи преговарали о пословима са њим. Агресивни наступ Француске према Либији би био један од начина да се туниска контроверза снажно одгурне у прошлост и да вођство Француске - како у самој земљи, тако и у иностранству прикаже као да је она бранилац демократских промена на Средњем Истоку.

Међутим, до сада тај покушај Француске да предводи ЕУ није имао успеха. Читава ЕУ, па чак и В. Британија су категорично одбиле једнострано признавање антигадафијевских побуњеника на истоку Либије од стране Париза. У међувремену, наследник Алио-Мари, Ален Жипе [нови француски министар спољних послова] је сазнао о томе да је Француска признала побуњенике у Либији тек током своје конференције за новинаре у заједници са министром спољних послова Немачке, 10. марта! Ово само илуструје до које мере и како на своју руку послује Саркози, без координације са својим министром спољних послова.

И најзад – Француска себи може дозволити да послује независно и агресивно из два разлога. Прво – њени енергетски интереси у Либији нису толико огромни, ни физички угрожени од стране Гадафијевог режима колико су томе подложени интереси и иметак највеће италијанске нафтне компаније ЕНИ. Највећа нафтна компанија Француске, Тотал, је у Либији дневно испумпавала током 2009. године свега 60.000 барела нафте дневно (што није бзначајно), али њени главни извори су на мору. Друго – нико неће тражити да Париз у стварности испуни своје речи, јер се зна да Француска није у стању да на своју руку наметне извршавање зоне забране летења. Према томе, Саркози може позивати на акције против Либије – а затим, због недостатка активности да баца кривицу на недостатак јединства својих пријатеља из ЕУ.

## ИТАЛИЈА

Италија је 10. марта предложила план од три тачке за одговор на конфликт у Либији, који укључује да вођи ЕУ изразе „подршку политичким аспирацијама“ побуњеника из Бенгазија, да притисну Гадафија да отпочне „дијалог помирења“, заснован на његовом престанку да се уклони са власти, као и координисану акцију ЕУ да затвори своје

амбасаде у Триполију и увече замрзавање Гадафијевих инвестиција у Западној Европи, ако он одбије сарадњу. Што се војних акција тиче, Италија позива на поморску блокаду под вођством НАТО-а – наводно ради спречавања транспорта оружја у Либију, али у суштини зато да би НАТО могао спречити егзодус избеглица у Италију. До сада, Рим је био веома опрезан у позивању на увођење зоне забране летења, а италијански дипломати су рекли би Рим одобрио употребу својих база ако би се таква одлука донела, али да, због осетљиве прошлости италијанског колонијализма у Либији, не би учествовао у њеном спровођењу.

Истински разлог зашто Италија тако опрезно [као по јајима] хода у Либији лежи у томе да она жели да се обезбеди за случај разних варијанти догађања које ће следити. Па, и стварно, још уопште није јасно да је Гадафијев режим на путу одласка, а он још и јача сваког дана, све док се Гадафи одржава. Извештаји из Либије од 11. марта су указивали да су Гадафијеве снаге преузеле Завију, град 50 километара западно од Триполија, као и да су ушле у кључни град нафтне индустрије и виталну енергетску дистрибутивну раскрсницу Рас Лануф, у заливу Сидре ( [Gulf of Sidra](#) ). Гадафи је 11. марта издао саопштење упућено ЕУ вођству, у коме каже да – ако ЕУ не призна борбу Триполија против Ал Каиде, његова влада ће укинути све међународне споразуме о кочењу тока миграната из северне Африке у ЕУ – што је за Италију посебно болна ствар.

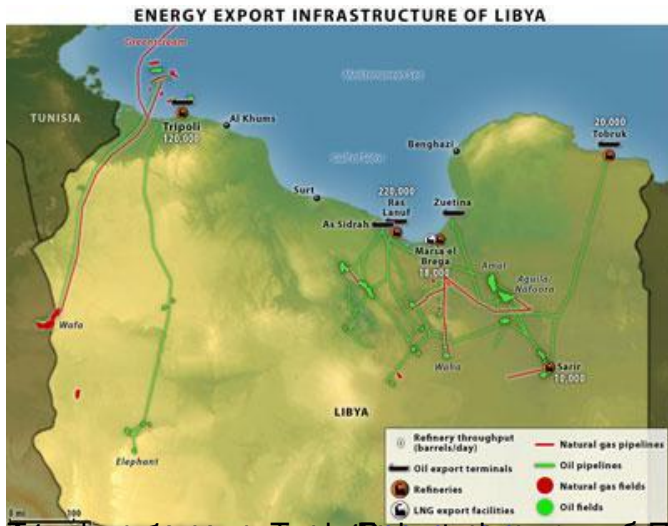
Осим тога, Италија поседује значајне инвестиције и енергетску имовину ( [considerable investments and energy assets](#)

) у Либији, укључујући и гасовод природног гаса “Greenstream“, вредан 6,6 милијарди америчких долара којим рукује ЕНИ, а налази се западно од Триполија, на територији коју номинално контролишу Гадафијеве снаге. Само кроз овај гасовод, Италија добија око 15 одсто свог увоза природног гаса. За разлику од осталих страних енергетских компанија, чије имовине и вредности су или дубоко у либијској пустињи, или у мору, “Greenstream“ је врло опипљив, близу је Триполија и приступачан Гадафијевим снагама. Главно нафтно налазиште ЕНИ-ја, “Elephant field“ капацитета 110.000 барела дневно, је такође ближе Триполију него побуњеничким источним територијама. Осим тога, ЕНИ испумпава двоструко већу количину нафте (109.000 барела дневно) но иједна друга страна компанија у Либији, а то је отприлике 15 одсто ЕНИ-јеве целокупне светске производње.

# Нема јединственог става ЕУ према Либији

Пише: Стратфор

недеља, 13 март 2011 12:10



[European Disunity on Libya / STRATFOR](#)